

MAASTIKUARHITEKT V

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid maastikuarhitekti V kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud maastiku erialade töörühm koosseisus:

Sulev Nurme	Eesti Põllumajandusülikooli Keskkonnakaitse Instituut
Aino Mölder	Luuu Metsanduskool
Toomas Muru	Eesti Põllumajandusülikooli Keskkonnakaitse Instituut
Ülle Grišakov	OÜ Kivisilla
Kati Veski	Luuu Metsanduskool
Tiina Tallinn	Tallinna Linnavalitsus
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Veljo Kaasik	Eesti Kunstiakadeemia

Ajavahemikus 1. oktoober-12. november 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 26 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Maastikuarhitekti V kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Maastikuarhitekti V kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Maastikuarhitekti V kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 13. detsembril 2002. a. Äriteeninduse ja muu äritegevuse kutsenõukogu otsusega nr. 11.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmiste.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmiste.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmiste, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub maastikuarhitektuur arhitektuuri ja projekteerimise ning nendega seotud tehniliste konsultatsioonide valdkonda, kood 742.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub maastikuarhitekt 2. pearühma “Tippspetsialistid”, kood 2141.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Maastikuarhitekt V
Inglise keeles:	Landscape architect V
Vene keeles:	Ландшафтный архитектор V

5 KUTSEKIRJELDUS

Maastikuarhitekti töö hõlmab maastiku analüüsimist ja kujundamist, rajatiste projekteerimist ja maastikuehituse järelevalvet, ajalooliste paikade ja mälestiste restaureerimist, ruumilises planeerimises osalemist (regionaalsel ja kohalikul tasandil) ja keskkonnamõjude hindamist, tiheasula haljasalade majandamist jt tööülesandeid. Maastikuarhitekti põhitööks on maastike, asula- või asulaosade, haljasvööndite jms planeerimine. Maastikuarhitekt tegeleb ümbritseva (välisruumi) maastiku organiseerimisega, eesmärgiga kujundada see inimesele soodsaks elukeskkonnaks. Maastikuarhitekt suunab oma tegevusega maastikukasutust ning seostab tehnilikke maastikuelemente looduslike struktuuridega, lähtudes säästva arengu printsiibist. Töö eeldab kompositsioonitaju, analüüsivõimet ja ruumilist kujutusvõimet, samuti koostöövalmidust oma valdkonna teiste erialade spetsialistidega ning nende erialade tundmist.

Maastikuarhitekti V kvalifikatsiooni omistamise eelduseks on kutsealane kõrgharidus ning vähemalt 4-aastane erialane töökogemus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Planeerimise ja projekteerimisega seonduvad õigusaktid - keskase

6.1.2 Keskkonnaaudit ja riskianalüüs keskkonnas - keskase

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- 6.1.3 Esitlustehnika
 - 1) kaardid ja plaanid, nende tasapinnaline ja ruumiline kujutamine, graafiline keel projekti eri staadiumides: kohaanalüüsi joonised, kontseptsiooni joonised, eskiisi- ja illustratsioonijoonised, tööjoonised, sh. istutus-, niisutus-kuivendus- jm konstruktsioonijoonised, perspektiivijoonised, lõiked, jmt - kõrgtase
 - 2) töö- ja esitlusmaketid - kõrgtase
 - 3) vertikaalplaneerimine - kõrgtase
 - 4) erialased arvutioskused (sh CAD, GIS, pildi töötlemine) - kesktase
- 6.1.4 Inseneri- ja tehnilised teadmised - kesktase
 - 1) teoreetiline mehaanika, tugevusõpetuse ja ehitusstaatika põhialused
 - 2) matemaatilise statistika kasutamine
 - 3) keskkonnafüüsika
 - 4) kartograafia ja maamõõdualused (sh maamõõdistamise alused)
 - 5) ehituskonstruktsioonide põhialused
- 6.1.5 Humanitaar- ja sotsiaalteadused
 - 1) suhtlemis- ja käitumispsühholoogia
 - 2) esteetika
 - 3) filosoofia
 - 4) antropoloogia
 - 5) üldkunstiajalugu
 - 6) kultuuriajalugu
 - 7) asustusgeograafia
- 6.1.6 Üldkunstiained - kesktase
 - 1) üldkompositsioon
 - 2) joonistamine
 - 3) värvusõpetus
 - 4) maalimine
 - 5) vormiõpetus, sh skulptuur
- 6.1.7 Ökoloogia ja kliima
 - 1) globaalökoloogia
 - 2) üldökoloogia
 - 3) kliima
- 6.1.8 Keeleoskus (vt lisa A) - kesktase
 - 1) eesti keel
 - 2) üks võõrkeel
- 6.2 Põhioskused ja –teadmised**
- 6.2.1 Geoloogia alused
 - 1) Eesti geoloogiline ehitus (sh hüdrogeoloogia) ning selle kujunemine - algtase
 - 2) Eesti maavarad, nende esinemine, kaevandamine ja kasutamine - algtase
 - 3) Eesti pinnavormid - kesktase
- 6.2.2 Ehitusgeoloogia - kesktase
- 6.2.3 Mullad - kesktase
 - 1) mullaliigid
 - 2) Eesti muldade iseloomustus ja levik
- 6.2.4 Hüdroloogia - kesktase
 - 1) veerežiimi seotus aluspõhja, mulla ja reljeefiga
 - 2) Eesti veestik ja selle kaitse

- 3) märgalad, nende tähtsus, kasutamine ja kaitse
- 4) vooluveekogude renatureerimine
- 6.2.5 Taimestik - kesktase
 - 1) Eesti looduslikud rohhtaimed
 - 2) välisruumis enamkasutatavad rohhtaimed, sh looduslikud dekoratiiv-, ohustatud, kaitstavad jm taimed
 - 3) Eesti looduslik dendrofloora
 - 4) välisruumis enamkasutatavad introductseeritud puu-, põõsa- ja liaaniliigid, sh ohustatud ja kaitstavad liigid
- 6.2.6 Ökoloogia - kesktase
 - 1) aut-, dem-, ja sünökoloogia
 - 2) Eesti biotoobid, nende elustik ja kaitse maastike planeerimisel ja kujundamisel
 - 3) maastikuökoloogia
 - 4) mikrokliima
- 6.2.7 Maastikutüpoloogia - kesktase
 - 1) Eesti maastike tüpoloogia ja genees
 - 2) Eesti asustuskeskkonna kujunemine
 - 3) ajaloolised alad ja mälestised Eestis
- 6.2.8 Maastikuanalüüs - kõrgtase
 - 1) probleemianalüüs (suuremad piirkonnad, linnalik asula, elamukeskkond, paik jt)
 - 2) meetodikad (ajalooline analüüs, ruumilis-struktuuriline analüüs, väärtusanalüüs, piirkonnaanalüüs, lokaliseerimisfaktorite analüüs)
 - 3) looduslike komponentide analüüs (sh maastikuökoloogiline analüüs)
 - 4) keskkonnamõjude analüüs
 - 5) analüüsi kasutamine planeerimis- ja projekteerimistegevuses
- 6.2.9 Arhitektuuri ajalugu ja –teooria - kesktase
 - 1) üldine arhitektuuri ajalugu, sh moodsa arhitektuuri ajalugu
 - 2) planeerimise ajalugu
 - 3) arhitektuuri teooria ja selle ajalugu
 - 4) Eesti 19 – 21. sajandi arhitektuur ja maastikuarhitektuur, sh aia- ja pargikunst
 - 5) üldine maastikuarhitektuuri ajalugu, s.h. aia- ja pargikunsti ajalugu ning kaasaegse maastikuarhitektuuri suundumused.
- 6.2.10 Maastiku ja maa-ala planeerimine - kõrgtase
 - 1) planeerimisstrateegiad ja meetodid, sh avalikkuse kaasamine
 - 2) ruumilise planeerimise alused,
 - 3) üldplaneerimine (s.h. hoonetevahelise ruumi käsitlemine, rohestruktuuri, kergliikluse ja rekreatsioonikeskkonna planeerimine)
 - 4) detailplaneerimine (s.h. hoonetevahelise ruumi käsitlemine)
 - 5) puhke- ja spordialade planeerimine
 - 6) ajaloolised alad ja mälestised
 - 7) kalmistud
 - 8) linnaruumi kujundamine
 - 9) tänavad, teed jt liiklusalad, sh maanteed ja raudteed
- 6.2.11 Objekti projekteerimine ja selle etapid - kõrgtase
 - 1) lähteandmete kogumine, projektülesande formuleerimine
 - 2) lähtesituatsiooni analüüs lähtuvalt säästva arengu põhimõtetest
 - 3) üldidee väljatöötamine

- 4) eskiisprojekti koostamine
 - 5) tehnilise projekti koostamine
 - 6) tööjooniste koostamine
 - 7) projekti juhtimine ja taotluseelarve
- 6.2.12 Maastikuehituse tehnika ja tehnoloogia - kesktase
- 1) tehnilised ja looduslikud ehitusmaterjalid
 - 2) ökoloogilise ehituse alused
 - 3) ehitustehnoloogiad
 - 4) ehituskonstruksioonid
 - 5) valgustustehnika, elektri installatsioon
 - 6) ehitusökonomika
 - 7) vesi ja kanalisatsioon
 - 8) liiklusrajatised

6.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) loomingulisus
- 2) kompositsioonitaju
- 3) analüüsivõime
- 4) ruumiline kujutlusvõime
- 5) saavutusvajadus
- 6) suhtlemisoskus
- 7) pingetaluvus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.